

kunst & media

'Overal in de wereld zitten meisjes in situaties waar ze niet uit kunnen komen'

JANINE KEIJZER

Achterban Glastonbury niet blij met Kanye

GLASTONBURY – Het boeken van de rapper Kanye West door het Britse popfestival Glastonbury is niet in goede aarde gevallen bij de achterban. Ruim 130.000 mensen ondertekenden een onlinepetitie waarin de organisatie van het festival wordt opgeroepen de komst van West te schrappen. In 2008 ontstond ook ruoer rond de komst van Jay Z. (ANP)

Zapatera Flamencomusical in M-Lab

'Flamenco is intens en wanhopig'

Danseres-choreografe Janine Keijzer brengt professionals en amateurs samen in de eerste flamencomusical in Nederland – misschien zelfs in de wereld. 'Onze opzet met dans, zang en acteren heb ik nog nergens gezien.'

FRITZ DE JONG

In een flamencostudio op een steenworp afstand van de Haarlemmerpoort neemt Janine Keijzer voor de laatste keer de groepschoreografie door met haar leerlingen. Een stuk of twintig vrouwen en een enkele man zijn samengepakt in een pijpenla. Ze krijgen aanwijzingen over handbewegingen, het vastpakken van een rok en voetenwerk. Het ritmische gestamp van tientallen hakken klinkt even oorverdovend als aanstekelijk. In een scène waarin de leerlingen bruiloftsgasten spelen, krijgen ze opdracht te improviseren. Dat leidt tot veel jolijt en pret op de dansvloer.

Een van de danseressen vertelt dat ze in de beginnersgroep zit. "Onze dans zit aan het begin van de voorstelling. Dat is fijn, dan hoeven we niet zo lang in spanning te zitten."

Keijzer legt uit waarom ze de groepsdansen opzettelijk opbouwt van starters naar gevorderden. "Zo trek je het publiek niet alleen mee met het verhaal, maar ook met een opbouw die gaat van een eenvoudige dans naar gevorderd niveau. En dan zijn er natuurlijk ook nog professionele musici en dansers, die het verhaal dragen."

Keijzer – artiestennaam La Nina – baseerde haar musical losjes op het toneelstuk *La zapatera prodigiosa* (De wonderbaarlijke schoenmakersvrouw) van Federico García Lorca. In Keijzers versie wordt een meisje uitgehuwelijkt aan een veel te oude man. "Ze komt in een verschrikkelijke situatie terecht. Alleen maar hard werken, zonder dat ze een eigen leven mag leiden. Op een dag bezoekt een flamencogroep haar dorp en weet ze: dit is mijn weg, zo moet mijn leven zijn. Dat stuit op weerstand van haar echtgenoot, de schoenmaker." Maar uiteindelijk zal de flamenco sterker blijken.

Het verhaal sluit aan bij een actueel thema: "Overal in de wereld zitten meisjes in een vergelijkbare situatie, waar ze niet uit kunnen komen."

Voor Keijzer zit er tevens een persoonlijke dimensie aan dit verhaal. "De flamenco voelde voor mij ook als een bevrijding. Eind jaren tachtig, ik studeerde toen sociologie, kwam ik er voor het eerst mee in aanraking. In Carré was een live-uitvoering van *Carmen*, een dansfilm van Carlos Saura die destijds erg hot was. Die ritmes en bewegingen, het voelde als thuis. Het gaf me een kanaal waarin ik me zou kunnen uitdrukken. Ik nam eerst les in Nederland en een paar jaar later zat ik al regelmatig in Sevilla." Daar ging ze in de leer bij grootheden van het genre, zoals Isabel Bayon, Mercedes Ruíz en Pepa Molina.

Net als haar hoofdpersoon in de musical stuitte Keijzer op weerstand. "Familie en vrienden trekken je keuze in twijfel. Je gaat door een lange, eenzame nacht. Vooral in het begin, als je nog niet goed genoeg bent, geen bal verdient en je je weg nog moet vinden in die wereld." Uiteindelijk bleek haar keuze de juiste: La Nina treedt sinds 2000 op als danse-

'De flamenco voelde voor mij als een bevrijding'

res én zangeres, ze geeft flamencollessen en is betrokken bij de workshops van het groeiende evenement Flamenco Biënnale.

Daarnaast is ze ook nog beeldend kunstenaar en schrijfster. Al die interesses kon ze samenbrengen in haar musical, die zomaar een wereldpremier zou kunnen zijn: "Ik heb in Spanje gezelschappen gezien die een voorstelling maakten van een be-

Janine Keijzer: 'Familie en vrienden trekken je keuze in twijfel. Je gaat door een lange, eenzame nacht.'

FOTO MARC DRIESSE

staand verhaal, maar dat vertelden ze dan alleen met dans. Onze opzet met dans, zang én acteren heb ik nog nergens gezien."

De maakster is vol lof over haar hoofdrolvertolkster, de zestienjarige Conchita Boon.

"Je hoeft haar nauwelijks te regisseren. Aanwijzingen als 'wees in deze scène boos of wanhopig' zijn genoeg. Ze heeft een enorme dramatische

kracht, die me tot tranens toe ontroert."

Al net zo ontroerd raakt Keijzer door zangeres Julya Lo'ko, die stem geeft aan de hoofdrol. "Zij is van origine pop- en soulzangeres. Maar als zij in deze Spaanse flamencoliedjes haar scheur opentrekt, zit er zoveel soul in, dat raakt aan *duende*. Duende is de kern van de flamenco, de ziel van de Spaanse zigeuners. Het

is een basisgevoel dat net iets duisterder, intenser en wanhopiger is dan de Amerikaanse soul. Je bent in het moment. Je bent je bewust van de tragiek van het leven, maar nu even niet, nu je aan het zingen en dansen bent. Het is 'feesten in het aangezicht van de dood.'

La zapatera – De flamencomusical, Theater M-Lab, vandaag en morgen.